

Methode de Haan op de basisschool: groep 3.

door Aukje Koster.

Aukje Koster is hoofd van de Lafayette school in Amsterdam.

In 1999 werd mij gevraagd om de kwaliteit op de school onder de loep te nemen. Dat ging in eerste instantie om de toepassing van de Hubbart studiemethode. Maar ik kwam er al gauw achter dat er relatief gezien teveel kinderen problemen hadden met lezen en spellen. Ik ben toen in de bibliotheek gaan zoeken op steekwoorden als dyslexie en woordblind en kwam het rode boekje van De Haan tegen. Zo is de omslag gemaakt op de Lafayette school en zijn we helemaal over op De Haan aanvankelijk lezen. Sinds die tijd hebben we geen probleem met lezen en spellen, tenminste niet bij de kinderen die al vanaf groep 3 bij ons zijn.

De schrijver van MDH heeft mij gevraagd een hoofdstuk te schrijven over de toepassing van methode de Haan als “aanvankelijk lezen” methode op de basisschool. De school waaraan ik verbonden ben gebruikt sinds 1999 deze methode.

Het is opvallend dat sinds die tijd alle leerlingen, die bij ons gekomen zijn in groep 3, goed hebben leren lezen en geen hardnekkige spellingsproblemen hebben, gedurende de hele basisschool periode.

Intelligentie heeft geen invloed op de prestaties. In de regel verloopt het leren lezen en spellen moeiteloos; de enige

vertraging die we hebben gesignaleerd, was bij leerlingen met oogproblemen of spraakmoeilijkheden.

Een paar jaar geleden sprak ik een oud-onderwijzeres, die tot haar pensionering in 1975 heeft lesgegeven aan klas 1, 2 en 3 (de groepen 3, 4 en 5) van de basisschool. Zij vertelde mij dat er vroeger geen dyslexie voorkwam. “Als een leerling moeite had met leren lezen en spellen, dan bleef hij of zij na school achter om van de eigen juf extra lees/spellingles te krijgen”. Overeenkomst tussen de werkwijze van toen en methode de Haan is, dat de letters van het alfabet werden aangeleerd met de letternamen, zoals volwassenen de letters noemen.

U kunt het aanvankelijk lees en spellingsonderwijs van de Haan toepassen in groep 3, zonder de methode die de school gebruikt, af te schaffen.

U hoeft de methode die u gebruikt alleen maar uit te stellen tot na de kerstvakantie. Hieronder volgt een korte uiteenzetting van hoe u de methode kunt integreren op school. Wat u *wel* moet afschaffen is enig

gedwongen leesonderwijs in de onderbouw! Ook *niet het alfabet aanleren met de verklankte letters* (zie elders in dit boek). Dit is zeer belangrijk.

Wel kunt u de leerlingen op speelse wijze kennis laten maken met de letternamen van het alfabet.

Bijvoorbeeld met het aloude rijmpje : *a is een aapje dat eet uit zijn poot, b is de bakker, die bakt voor ons brood. C is Charlotte, die drinkt chocolaad, d is de dame die drentelt op straat, e is een ezal etc.* Merk op dat hier woorden met lange klanken aan het begin gekozen worden!!! Dus *aapje, ezal* en niet *appel* en *emmer*.

Dus niet het alfabetversje aanleren! Dit heeft nl. tot gevolg dat de kinderen later vastlopen bij het blok *l,m,n,o* . Ze denken dat “ellemno “ twee letters zijn: *elle* en *menno*.

Leren lezen in groep 3.

In groep 3 wordt het alfabet ongeveer 10 minuten dagelijks hardop klassikaal geoefend met alle leerlingen. Dit gaat door tot iedereen het kent. De alfabetletters hangen in de klas of zijn op het bord geschreven. De docent wijst de letters in volgorde aan en zegt de letternaam en de kinderen zeggen de letternaam na.

Daarna gaan de leerlingen lezen in het zogenaamde blauwe boekje: *Aanvankelijk lezen en schrijven met de spellingmethode van De Haan*. De leerlingen hebben ieder dit leerlingenboekje voor groep drie voor zich. In dit blauwe boekje worden alleen (zinnen met) woorden aangeboden met een lange klank. Het begint met *kkm*, vervolgens *mkkm*, *mkkmm* en tenslotte *mmkkmm*. (k = klinker, m = medeklinker) Overigens komen alle klinkercombinaties aan bod, inclusief *aai*, *oei*, *ooi* en *eeuw*, *ieuw*.

In het eerste lesje worden de woorden *oom*, *oog*, *ook* aangeboden.

De docent schrijft twee o's op het bord en zegt *o*, *o*. De leerlingen zeggen hem na. Dan wordt de *m* op het bord geschreven, de docent zegt *em*. De docent schrijft *oom* op het bord, spelt het en spreekt het woord uit en laat de kinderen het woord spellen en nazeggen. Het zelfde geldt voor de woorden *ook* en *oog*.

Daarna volgen letterdoos-oefeningen, waarbij een medeklinker voor het woord *oom* gelegd moet worden bv. de *b*. Opnieuw laten spellen *bee*, *o*, *o*, *em* en het hele woord hardop zeggen: *boom*. Zo ook met de volgende woorden: *room*, *zoom*. Vervolgens - *oog*: *boog*, *hoog*, *zoog* en -*ook*: *dook*, *kook*, *rook*.

Tot slot wordt het hele lesje gelezen. Zodra het lesje vlot gelezen wordt, komt het volgende lesje.

Zo wordt het hele boekje doorgewerkt. Er zijn 33 lesjes, beginnend met 6 regels per lesje en oplopend tot ongeveer 20-25 regels per lesje. De

langere lesjes zullen niet in één dag gekend worden.

In totaal moet gerekend worden op minimaal 12 weken van 5 schooldagen. Met de kerstvakantie zouden de meeste leerlingen door het blauwe boekje moeten zijn.

Daarna worden de korte klanken aangeboden met behulp van een leesregel uit het boek Methode de Haan Handleiding blz. 16. Dit neemt meestal nog geen week in beslag.

Nu kunt u de gebruikelijke methode die de school gekozen heeft gaan gebruiken. Bekijk die methode en schrap wat de leerlingen al weten doordat ze met methode de Haan hebben leren lezen en spellen. Ook is het belangrijk oefeningen die van de leerlingen vragen om met verklankte letters te spellen over te slaan.

Verder is het belangrijk om geen losse woordpakketten aan te bieden, maar dictees te geven van zinnen waarin eventueel woorden met een bepaalde spellingsmoeilijkheid verwerkt zijn. Worden de woorden fout gespeld, dan kunt u extra letterdoos oefeningen doen met de klas. Wees kritisch op oefeningen die niet bijdragen aan het verhogen van de leesvaardigheid. Ik denk hierbij aan rebussen en kruiswoordpuzzels. Dat is leuk voor kinderen die tijd over hebben.

Dit hoofdstuk is slechts bedoeld om u een idee te geven hoe men zou kunnen werken. Via de Stichting Methode de Haan zijn de boeken te verkrijgen, zoals de genoemde blauwe boekjes en de Handleiding Methode de Haan en ook een apart instructieboekje met letterdoos-oefeningen.

Het is mogelijk om een cursus te volgen om de methode helemaal onder de knie te krijgen; misschien dat één docent uit uw team of de remedial teacher zich hierin bekwaamt en de andere docenten ondersteunt. U kunt van de stichting advies krijgen, of om een lezing vragen.

Het is werkelijk mogelijk om alle kinderen te leren lezen en spellen op een ontspannen manier, zonder frustraties; het is goed mogelijk dat leerlingen als antwoord geven op de vraag: “Wat vind je het leukste vak?” “Spelling!”